

HUSLAB	PALVELUTUOTANTO, TYÖOHJE
	Sivu 1(2)
	Versio: 18.9.2020
	Laatija: A-M. Kerttula
PREANALYTIikka	Tarkastaja: E. Lahtinen 18.9.2020
Ulostenäytteet	Hyväksyjä: M. Rautio 18.9.2020
Ulostenäyte parasitologisiin tutkimuksiin	

Ulostenäyte parasitologisiin tutkimuksiin

Tutkimuspyyntö

KL nro / tutk.nro	Lyhenne	Tutkimus	Näyteastia	Säilytys
2455	F -Para-O	Parasiitit, ulosteesta	1 formaliinipurkki	Jääkaappi/ huoneenlämpö
3444	F -CrypVr	<i>Cryptosporidium</i> , <i>Cyclospora</i> (ja <i>Cystoisospora</i>) värjäys	1 formaliinipurkki	Jääkaappi/ huoneenlämpö
1893	-MicsVr	Microsporidia, värjäys	1 formaliinipurkki	Jääkaappi/ huoneenlämpö
4460	-StroVi	<i>Strongyloides</i> , viljely	Tuorenäyte, 1 ulostenäytepurkki (ulostetta ilman kiinnitysainetta)	Huoneenlämpö, saman työpäivän aikana laboratorioon
1890	-MatoLm	Mato, lajimääritys	Mato erotetaan ulosteesta veteen/keittosuolaliuokseen, 1 ulostenäytepurkki	Jääkaappi
2053	F -Enve-O	Kihomadot (<i>Enterobius vermicularis</i>)	1 formaliinipurkki	Jääkaappi/ huoneenlämpö
6375	F-ParaNhO	<i>Cryptosporidium</i> spp., <i>Dientamoeba fragilis</i> , <i>Entamoeba histolytica</i> , <i>Giardia lamblia</i> , nukleinihapon osoitus	eNAT-putki (poistettu: formaliinipurkki)	Jääkaappi/ huoneenlämpö (7 vrk)

* HUSLABissa käytössä oleva tutkimusnumero

Tutkimuspyynnöstä tulee ilmetä potilastietojen lisäksi näytteenottoaika, matkustusanamneesi ja potilaan oireet.

Välineet

- näytteenottopurkki riippuen pyydetyistä tutkimuksesta
- muovipussi

Näytteenotto

Formaliiniulostetta (F -Para-O, F -CrypVr, -MicsVr) varten otetaan näytepurkin korkissa olevalla lusikalla pikkusormenpään kokoinen nokare ulostetta (yksi lusikallinen). Näytteeksi poimitaan mahdollisimman verisiä, limaisia tai muuten poikkeavia kohtia ja sekoitetaan se tasaiseksi velliksi purkissa olevaan formaliiniin. **Vellitysvaihe on tärkeä.** Jos uloste on vesimäistä, otetaan sitä noin kolmannes formaliinin määrästä. Näyte säilytetään mielellään viileässä; se ei saa jäättyä. Näyte tulee lähettää viikon sisällä laboratorioon.

Bakteriologiset näytteet

Ulostenäyte parasitologisiin tutkimuksiin

Tuoreulostenäytettä (-StroVi) varten otetaan peukalonpään kokoinen nokare ulostetta kuivaan purkkiin. Purkkiin ei lisätä säilöntäainetta tai kiinnitettä. Strongyloides -näyte toimitetaan laboratorioon saman työpäivän aikana huoneenlämpöisenä.

Madon lajimääritystä varten tutkittava mato erotetaan ulosteesta, tarvittaessa huuhdellaan vesijohtovedellä ja lähetetään kuivumisen estämiseksi vedessä tai keittosuolaliuoksessa, tiiviissä, kierrekorkillisessa purkissa.

Kihomatonäyte otetaan aamulla välittömästi potilaan herättyä, ehdottomasti ennen pesulla käyntiä tai ulostamista. Puhtaaseen veteen kastellulla pumpulitikulla hierotaan voimakkaasti potilaan perianaalialueen poimuja ja työnnetään tikku lopuksi noin 0.5 cm peräaukkoon. Poimitaan myös mahdolliset esiin tulleet kihomadot näytetikkuun. Tikku laitetaan kierrekorkilliseen formaliinipurkkiin (samanlaiseen kuin formaliiniuloste). Näytetikku katkaistaan niin, että purkin korkki pystytään sulkemaan hyvin. Purkin lusikka saa jäädä paikalleen.

Näyte voidaan ottaa myös vaginasta.

Ulosteen alkueläinten osoitus nukleiinihappotestillä otetaan eNAT-kuljetusputkeen (Copan). Ota ulostetta vain sen verran, että tikun pää peittyi ulosteeseen. Työnnä ulosteinen näytteenottotikku näyteputken nesteeseen ja sekoita hyvin. Ota näytteenottotikku pois nesteestä ja hävitä se esim. sekajätteet mukana.

Virhelähteet

- liian niukka näytemäärä
- liian runsas näytemäärä (estää kiinnittymisen)
- väärin säilytetty näyte
- vanha näyte
- vellitys/sekoitus epäonnistunut

Parasiittien erittyminen ulosteeseen on ajoittaista, joten yhden näytteen perusteella negatiivinen tulos ei ole luotettava.

Näytteen lähetys

Näytepurkit toimitetaan laboratorioon huolellisesti suljettuina, laboratoriopyyntö näytepurkkiin kiinnitettynä ja yksittäin muovipusseihin pakattuina.

Tiedustelut: Parasitologian yksikkö puh. 09 471 75992
